

Financiële educatie in de nieuwe minimumdoelen

Prof. Dr. Kristof De Witte

Leuven Economics of Education Research - KU Leuven

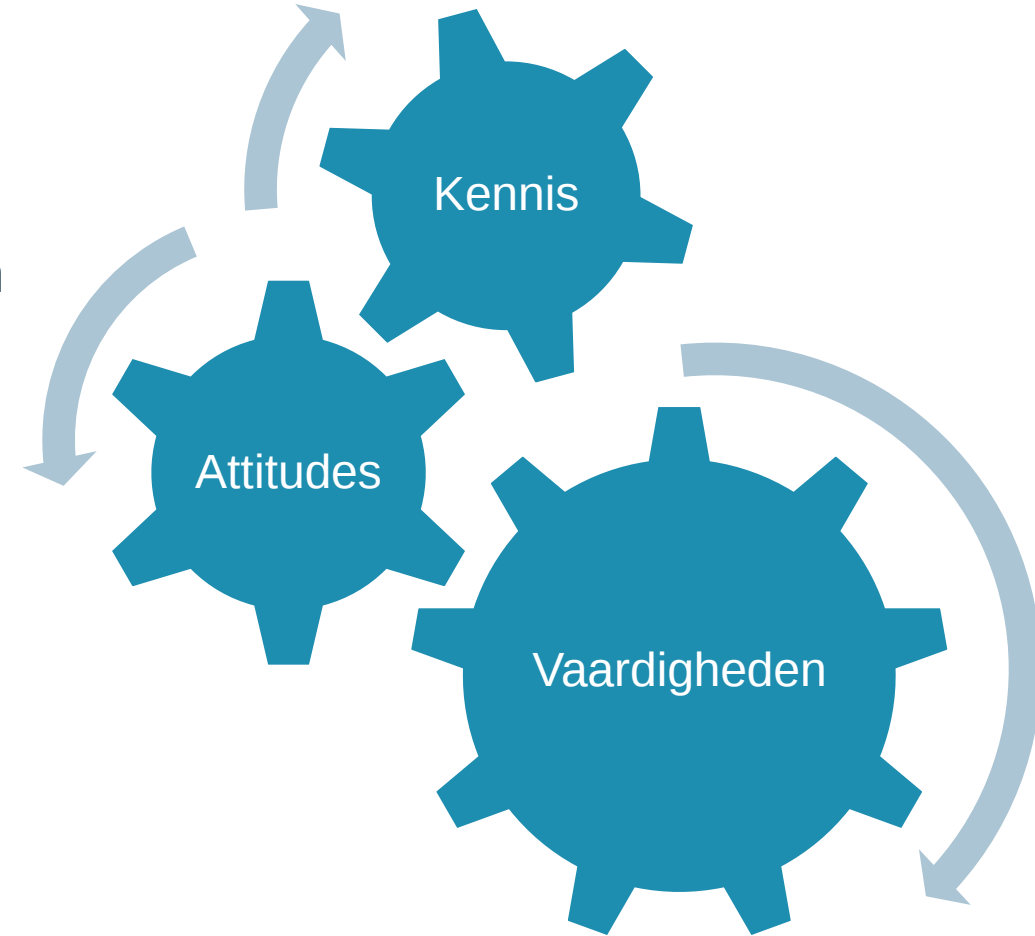
Wikifin Dag van de Financiële Educatie – 22 november 2023

Financiële competenties

Combinatie van kennis, attitudes en vaardigheden

→ Geen einddoel, maar een middel om financieel welzijn te verbeteren en vast te houden

→ Iemand kan perfect op de hoogte zijn van fiscaal pensioensparen, maar het zelfvertrouwen en motivatie ontbreken om effectief actie te ondernemen.

Belang van financiële educatie

Voor het individu:

- Positieve samenhang met vermogensopbouw
- Betere pensioenplanning
- Beter schuldbeheer, en lagere kost van schuld
- Sparen voor onvoorziene uitgaven
- Betere risicospreiding

Voor de maatschappij:

- Concurrentie en innovatie is hoger doordat er meer weloverwogen beslissingen genomen worden
- Meer voorspelbaar financieel gedrag
- Financiële stabiliteit
- Betere pensioenopbouw, minder problematische schuldenlasten

Europees perspectief - volwassenen

***Financial competence
framework for adults in the
European Union***

Bewust zijn van de risico's van crypto voor betalingen en investeringen.

Kenmerken van verschillende investeringsproducten in termen van risico, liquiditeit, verwachte winst, en duurzaamheid

Weten dat verschillende investeringsproducten verschillende duurzaamheidskenmerken hebben (in termen van milieu, social en corporate governance)

Europees perspectief - jeugd

Leeftijd 11-15: Bewust zijn dat sommige investeringen duurzaamheidsaspecten hebben.

Leeftijd 16-18: Bewust zijn dat crypto-middelen heel risicovol kunnen zijn, kunnen verhandeld worden in een risicovolle manier en dat sommige cryptomarkten niet gereguleerd kunnen zijn.

Leeftijd 16-18: Bekijkt investeringen volgens de eigen duurzaamheidsvoorkeuren.

***Financial competence
framework for children and
youth in the European Union***

Europees perspectief - onderwijs

‘Financiële competenties’ sluiten aan bij de 8 Europese sleutelcompetenties

→ 8 competenties die elk individu nodig heeft voor zijn zelfontplooiing en ontwikkeling, actief burgerschap, sociale integratie en werk.

financiële educatie

- Sociale en burgerschapscompetentie
- Ontwikkeling van initiatief en ondernemerszin

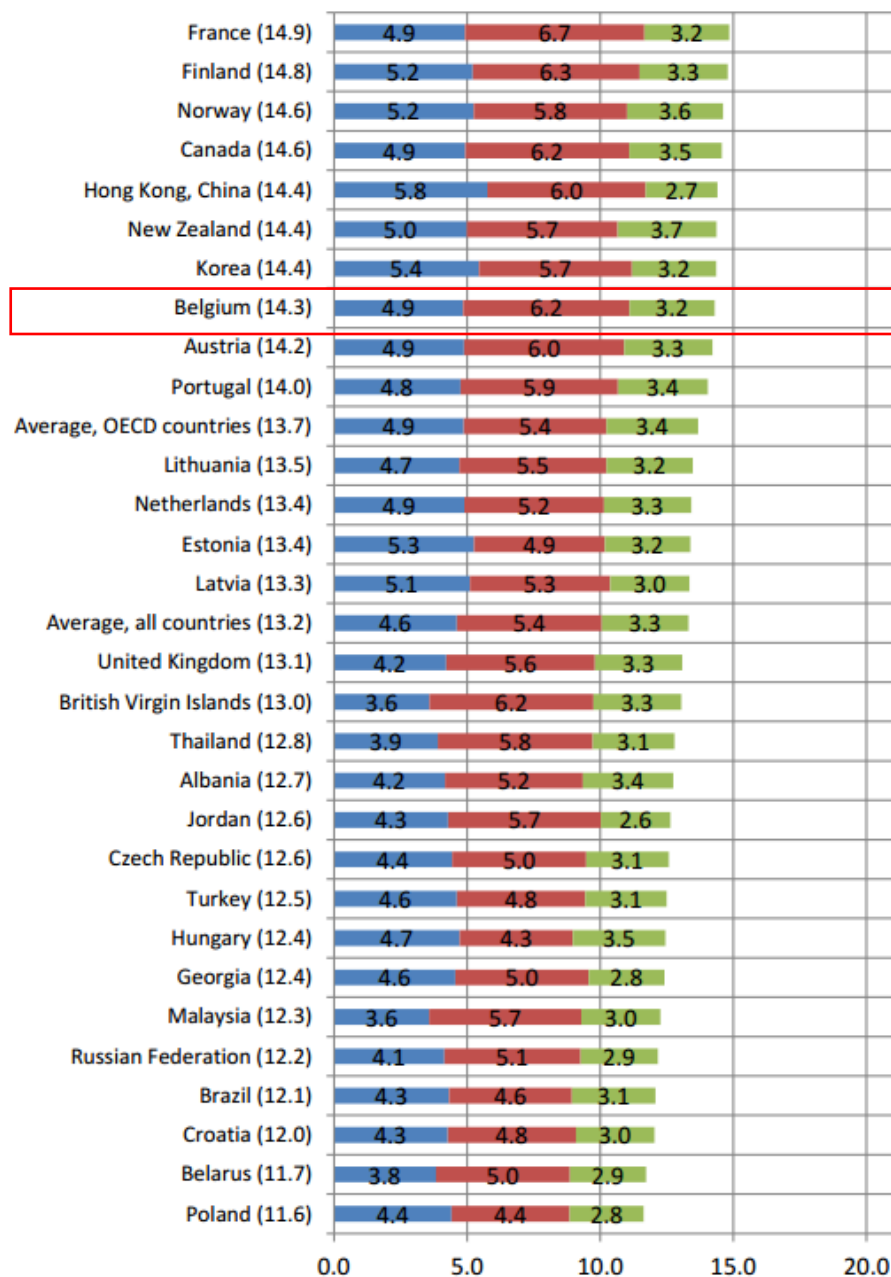

SLEUTELCOMPETENTIES VOOR EEN LEVEN LANG LEREN

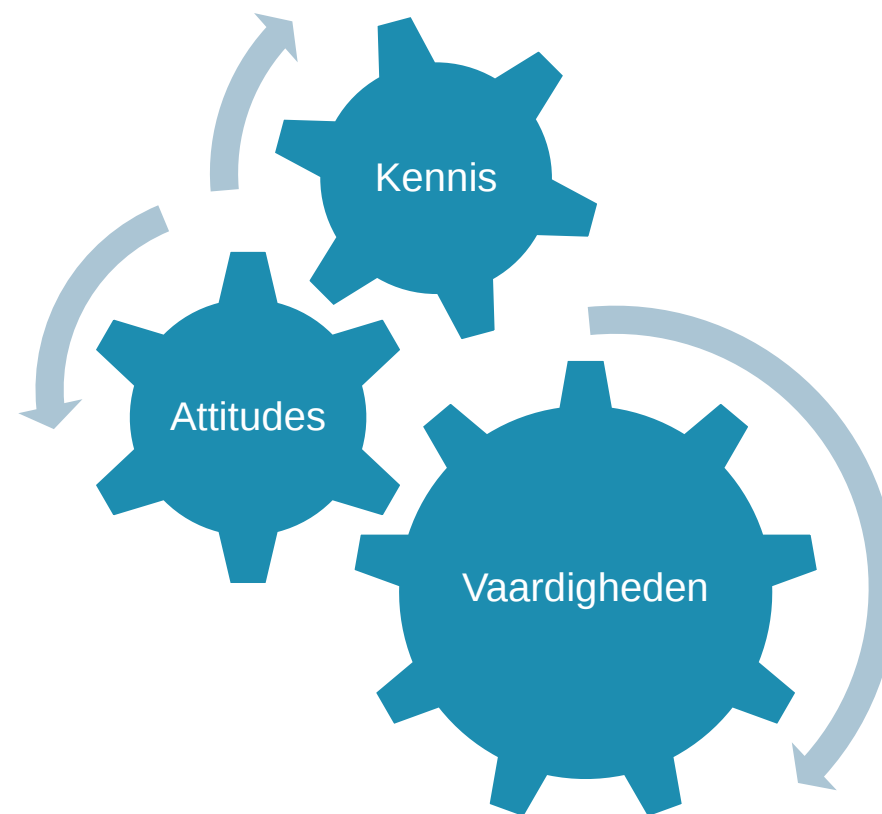
Een Europees Referentiekader

Stand van zaken

Stand van zaken - volwassenenen

Op 15-jarige leeftijd

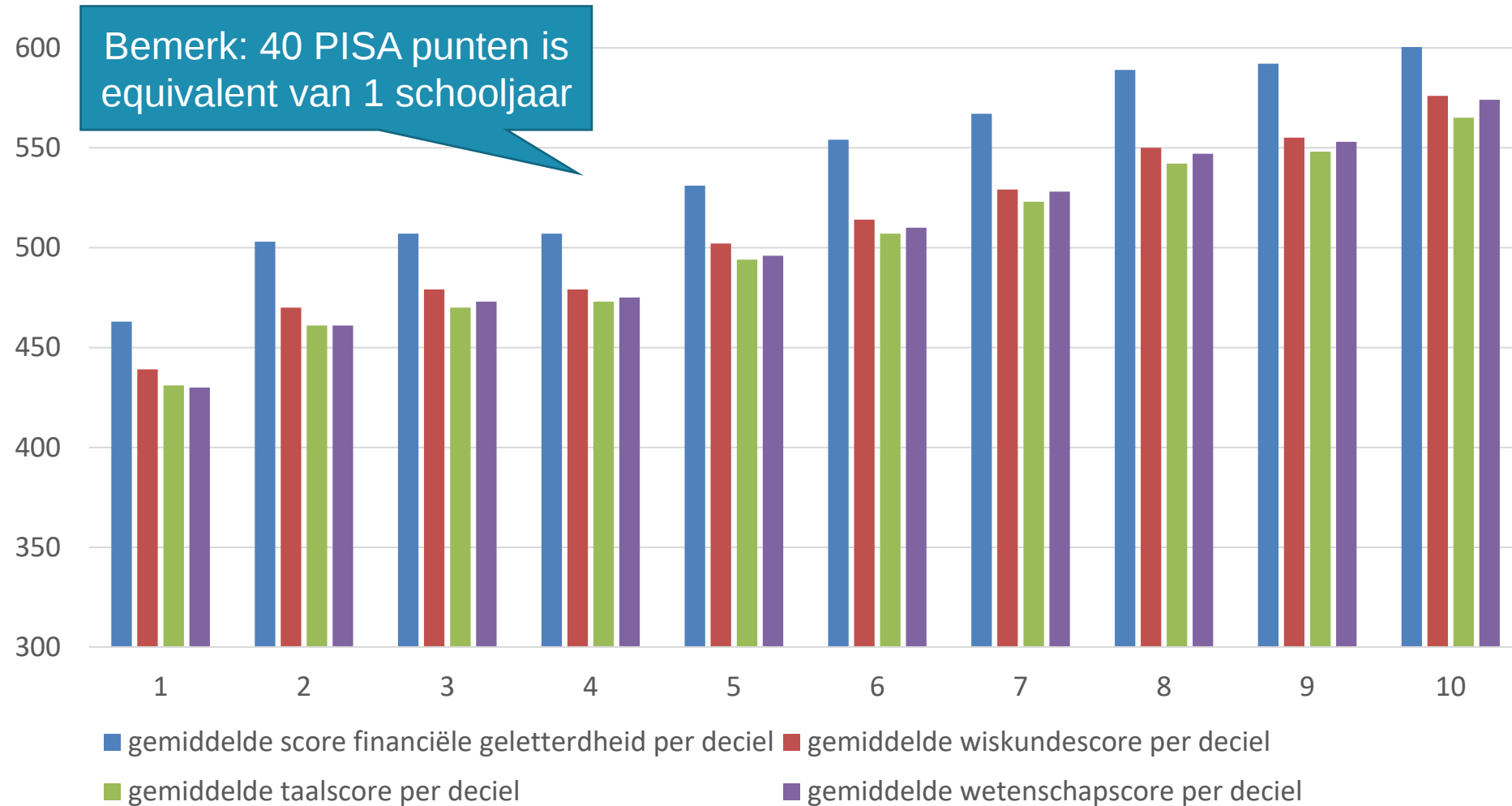
(uit PISA 2015)

	Performance in financial literacy		
	Mean score in PISA 2015	Share of low performers (Level 1 or below)	Share of top performers (Level 5)
	Mean	%	%
OECD average	489	22	12
B-S-J-G (China)	566	9	33
Belgium (Flemish)	541	12	24
Canadian provinces	533	13	22
Russia	512	11	11
Netherlands	509	19	17
Australia		20	15
United States			
Poland			
Italy			
Spain			
Lithuania	449	32	4
Slovak Republic	445	35	6
Chile	432	38	3
Peru	403	48	1
Brazil	393	53	3

Probleem 1: 12% van de jongeren bereikt het basisniveau niet

24% van de jongeren kan ook ingewikkelde vragen aan

Probleem 2: grote ongelijkheid

laagste

Sociaal-economische status

Hoogste

Stand van zaken

- Financiële ongeletterdheid is intergenerationeel
- Reeds op jonge leeftijd maken mensen 'foute' financiële beslissingen (bv. geld lenen om in crypto te investeren)
- Veel selectie bij vrijblijvende initiatieven

Nood aan financiële educatie op school en op jonge leeftijd

Eindtermen 'Financiële en Economische Competenties' in kleuteronderwijs, lager onderwijs, eerste graad secundair onderwijs en derde graad secundair onderwijs

Eindtermen 'financiële en economische competenties'

Eindtermen basisvorming

Basisonderwijs

Eerste graad SO

Derde graad SO

Just-in-time

Eindtermen in volle ontwikkeling

- Verwacht maart 2024
- Implementatie in 2024-2025
- Drie jaar gedoog periode onderwijsinspectie

Eindtermen basisvorming

Lesmateriaal eerste graad

Gezinsbudget

Klik op de reis die jij zou willen maken, samen met je vriend of vriendin.

Op safari in Tanzania

Op trektocht in Canada

Op ontdekking in Peru

Op avontuur op Bora Bora

Lesmateriaal eerste graad

Sparen

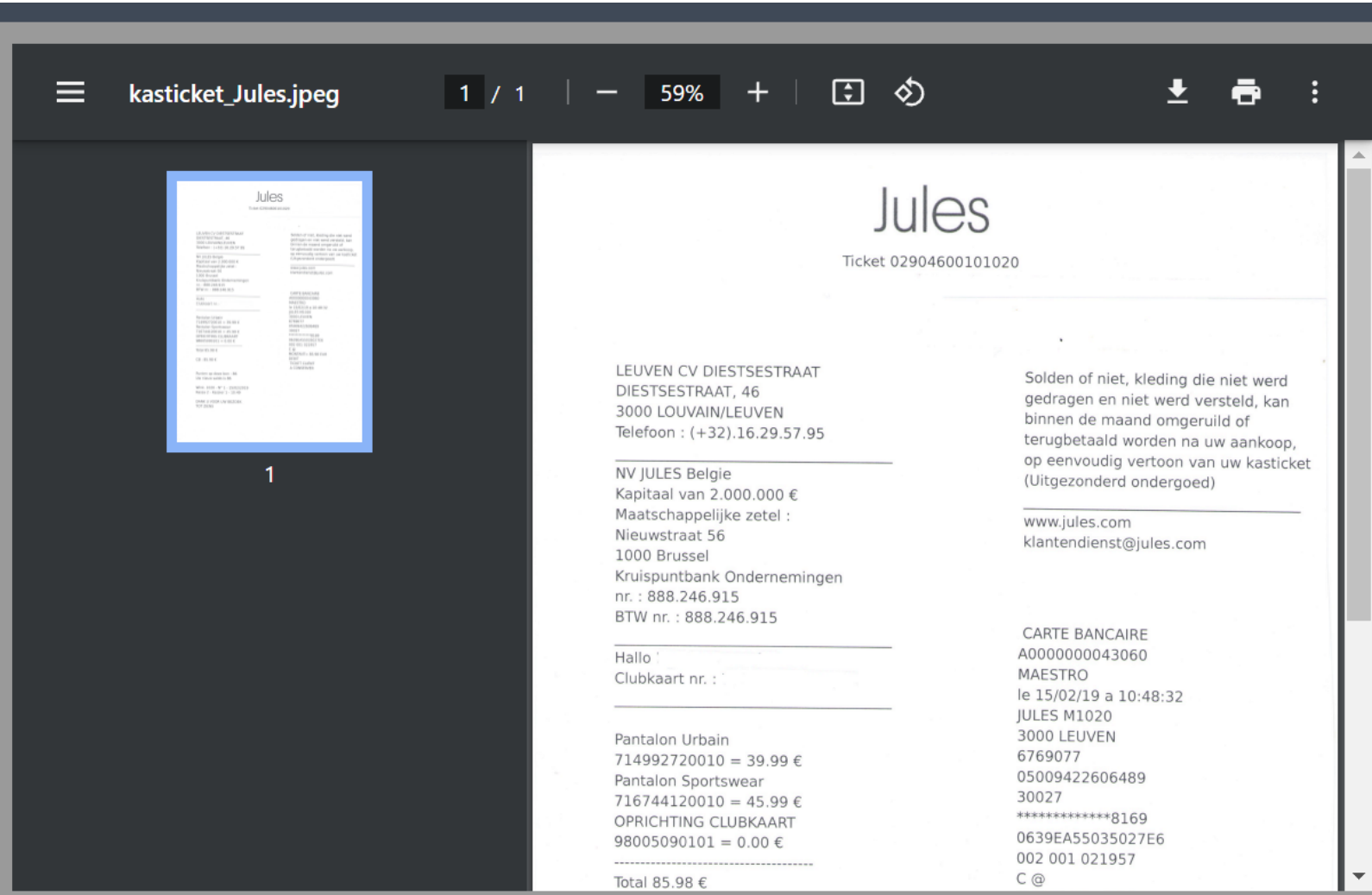
	   <i>Trivial Time</i>
	Vragen
	Hoe bereken je hoeveel je kunt sparen?
	Geld in je spaarpot steken is geld ...
	Geef een ander woord voor negatieve inflatie.
	Geef de naam van een beleggingsvorm waarbij je geld leent aan de overheid in ruil voor een vergoeding.
	Een jong koppel wil over 5 jaar een huis bouwen en ze vinden dat een spaarrekening te weinig opbrengt. Maar ze willen geen enkel risico lopen. Wat doen ze dan best met hun geld?
	Hoe kan je vermijden dat je al je geld verliest als je het belegt?

Lesmateriaal eerste graad

Persoonlijke
administratie

😊 Dat klopt. Maar je antwoord is niet helemaal volledig. Je stelt het ruilen of terugbrengen van je aankoop best niet te lang uit. Lees hiervoor het kasticket hiernaast en ga dan terug naar de vraag.

Ga terug

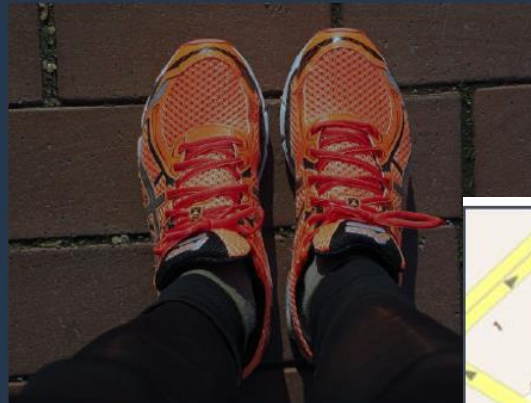
Eindtermen basisvorming

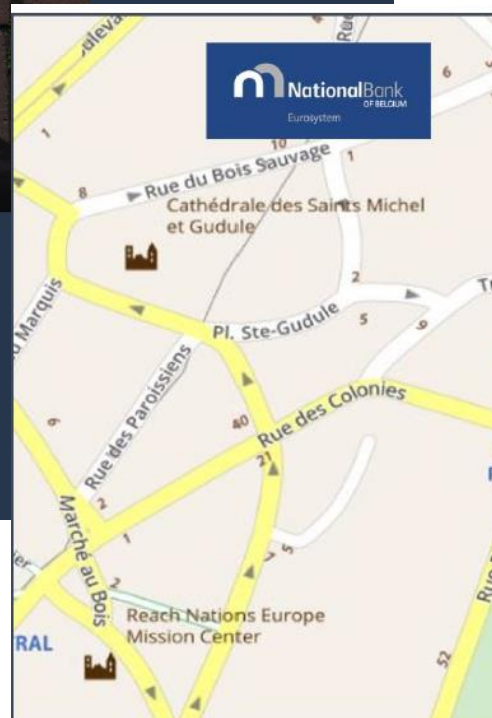
Lesmateriaal derde graad

Urban trail
rond rol
overheid

Goed gedaan. Je hebt de 10 cijfers van het treinnummer helemaal juist ingevuld.
Het juiste nummer was 2957613433. Schrijf dit nummer op zodat je volgende les meteen aan de Urban Trail kunt beginnen.

Klik dan op 'Ga rechtdoor'.

Wat is een wettelijk
minimumloon?

DOSSIER
OVERHEID

het laagste loon dat
een werkgever mag
uitbetalen

SLA LINKSAF

het laagste loon
dat iemand verdient

het loon van een
jonge werknemer

SLA RECHTSAF

Lesmateriaal derde graad

Levensweg
rond
verzekeringen

Als je het antwoord niet meteen weet, klik dan op de foto om het krantenartikel opnieuw te lezen.

Oefening 1 van 6

Een brandverzekering dekt enkel de schade die je hebt bij brand.

- ☐ juist
- ☒ fout

Indienen

Volgende

Herstart

Feedback

Inderdaad. Deze verzekering dekt schade bij brand maar ook andere schade zoals bijvoorbeeld schade bij storm, overstromingen, een lek in de waterleiding of sanitaire installaties, ...

Het antwoord is juist.

Eindtermen economie

- Eindtermen basisvormen leggen het fundament
 - Cfr. Handelingswerkwoord vooral 'illustreeren', 'toelichten', 'vergelijken'
 - Eindtermen economie verdiepen
 - Cfr. Handelingswerkwoord vooral 'analyseren'
- Bijvoorbeeld: Leerlingen leggen vraag en aanbod op de geld- en kapitaalmarkt uit

Eindtermen economie

- Eindtermen basisvormen leggen het fundament
 - Cfr. Handelingswerkwoord vooral 'illustreeren', 'toelichten', 'vergelijken'
 - Eindtermen economie verdiepen
 - Cfr. Handelingswerkwoord vooral 'analyseren'
- Bijvoorbeeld: Leerlingen leggen vraag en aanbod op de geld- en kapitaalmarkt uit

Inzichten uit ons onderzoek

Inzichten

Effecten van lessen ebben weg → herhaaldelijk aanbieden (versus projectdag)

Gegeven de verschillen in voorkennis → adaptief werken

Via de leerlingen kunnen we ook financiële geletterdheid van ouders verhogen

Professionele ontwikkeling leraren zorgt voor betere leerprestaties van leerlingen met reeds hoge financiële geletterdheid

Meer informatie

- www.feb.kuleuven.be/LEER
- www.financiele-geletterdheid.org

Geprikkeld tot verdere uitdieping? (see www.feb.kuleuven.be/LEER)

Financial literacy, resilience and inclusion

*High-level
conference*

20 February 2024

Brussels - Web stream available

#FinLit

European
Commission

Financial literacy research

*Pathways to becoming
financially competent*

*Academic
Conference*

21 February 2024

Brussels

#FinLit

KU LEUVEN

European
Commission

Financiële educatie in de nieuwe minimumdoelen

Prof. Dr. Kristof De Witte

Leuven Economics of Education Research - KU Leuven

Wikifin Dag van de Financiële Educatie – 22 november 2023